

Семинар-практикум для педагогів

«Пісочна терапія в роботі дошкільнятами»

Мета: підвищення психолого-педагогічної компетентності педагогів в галузі використання різних методів роботи з піском в умовах дитячого саду.

Форма проведення: семинар-практикум

Порядок денний:

- Реєстрація учасників **семинару**.
- Вступне слово
- Актуальність **пісочної терапії в роботі дошкільнятами**
- Перегляд мультимедійної презентації
- Практичні вправи на підносі з піском
- Висновок

Актуальність.

Пісочна терапія для дітей - це прекрасна можливість для самовираження, розвитку творчих нахилів у дитини, а також простий і дієвий спосіб навчитися виражати свої почуття, емоції, переживання.

Гра з піском - це природна і доступна кожній дитині форма діяльності.

Ігри з піском сприяють розвитку просторового мислення, формуванню математичних, дослідницьких, мовних здібностей. Гра в **пісочниці** не вимагає спеціальних навичок і умінь, тут можна не боятися помилитися і

легко починати все заново.

Устаткування.

- **Пісочний стіл**, різні ємності зі звичайним річковим піском.

-різноманітні ігровий, природний і непридатний матеріал.

-іграшки-посередники: **пісочна фея, пісочний чоловічки, дівчинка Піщинка, пісочний хлопчачки.**

-Кола-піктограми за кількістю учасників.

- **Пісочний годинник**, мольберт, загадки.

Індивідуальні підноси з піском, палички для малювання, пензлики, клей, серветки, прості олівці, картинки або розмальовки, чисті аркуші паперу.

проведення семінару

Вступна частина.

Привітання учасників **семінару**

Психолог вітає учасників **семінару** та задає питання:

Чи знайомі ви з **пісочної терапією**?

Ваші очікування від **семінару**?

Психолог пропонує всім встати в коло. Учасники стоять у колі, один за одним, на відстані трохи менше витягнутої руки.

Вправа «*Малюнок на спині*»

Мета: активізація учасників, створення позитивного емоційного настрою з використанням техніки малювання пальцями.

Психолог: Зараз, я розповім вам казку, яку ми намалюємо один у одного на спині. Приготуємо аркуш паперу, розгладив його (учасники гладять **долонями** спину попереду стоїть гравця). Жив-був хлопчик (*малюють пальцем чоловічка*). Він дуже любив гуляти в лісі (*малюють дерева*). Одного разу він пішов на прогулянку (*зображують йдуть ноги*). Світило яскраве сонце (*малюють сонце на спині партнера*). Сонячні промені ніжно пестили його спину (*гладять долонями спини один одного*). Раптом з'явилися хмари (*малюють хмари*). Почався сильний дощ (*показують, як падають краплі дощу*). Дощ заспокоївся. З'явилися великі калюжі (*малюються калюжі*).

Улюбленим заняттям хлопчика було дивитися в калюжі і посміхатися своєму відображенню (*учасники повертаються обличчям в коло і посміхаються один одному*).

Теоретична частина

Пісочна терапія: історія методу і сучасні тенденції.

Використання піску для відображення внутрішніх бачень має довгу історію. Стародавні племена креслили захисні кола на землі і створювали різні малюнки на піску. Історичними та культурними паралелями **пісочної терапії** є малюнки на піску племен Навахо. У практиці індіанців ці зображення використовуються в церемоніях лікування, для передбачень, вигнання нечистої сили і інших цілей.

Тибетські ченці здавна і донині практикують створення з різнокольорового піску протягом декількох тижнів магічних кіл - мандали - для досягнення досконалості і духовної гармонії.

У Китаї, Індії та Японії судини з піском розміщують біля входу в будинок. Кожен вхідний і вихідний опускає руки в **пісок**, щоб очиститися від поганих думок і небезпечних почуттів. **Пісок** має очищаючі енергетику властивості.

Початком використання таці з піском в психологічній практиці прийнято вважати кінець 1920-х років. Вперше в якості "засоби лікування" **пісок** відкрив швейцарський психоаналітик К. Г. Юнг. Він стверджував, що "часто руки знають, як розплутати те, над чим марно б'ється розум". [А фігурки і замки з піску](#), створені спонтанно, - це якраз ті символи, за допомогою яких з нами говорить наше несвідоме, показуючи розуму можливості самоцілення.

Пісочна терапія для дошкільнят

Пісочна терапія для дітей - це прекрасна можливість для самовираження, розвитку творчих нахилів у дитини, а також простий і дієвий спосіб навчитися виражати свої почуття, емоції, переживання.

Гра з піском - це природна і доступна кожній дитині форма діяльності.

Ігри з піском сприяють розвитку просторового мислення, формуванню математичних, дослідницьких, мовних здібностей. Гра в **пісочниці** не вимагає спеціальних навичок і умінь, тут можна не боятися помилитися і легко починати все заново.

Цілі **пісочної [терапії](#)**

- Створення природної стимулюючої середовища, в якій дитина відчуває себе

комфортно і захищено, проявляючи творчу активність

- Розвиток пізнавальних і психічних процесів: сприйняття (форми, кольору, цілісного сприйняття, пам'яті, уваги, мислення, уяви, просторових уявлень
- Розвиток фонематичного слуху, автоматизація звуку в складах, словах, навчання читанню
- Диференціація, автоматизація звуків.
- Удосконалення навичок і вмінь практичного спілкування, використовуючи вербальні та невербальні засоби
- Розвиток фантазії, наочно-образного мислення, словесно-логічного мислення, творчого і критичного мислення, спонукаючи дітей до активних дій і концентрації уваги, сприяючи прояву емпатії
- Зниження психофізичного напруги
- Актуалізація емоцій

Завдання пісочної терапії

освітні:

- Вчити дітей послідовно і точно передавати побачене, з урахуванням розвитку сюжету
- Навчати вмінню відповідати на питання проблемно - пошукового **характеру**
- Навчати спеціальним рухам і їх виконання дітьми
- Вчити вибудовувати композиції на піску за зразком
- Закріплювати уявлення про навколишній світ

Розвиваючі:

- Розвивати психічні процеси (*увага, пам'ять*)
- Розвивати логічне мислення
- Розвивати тонкі тактильні відчуття, дрібну моторику
- Розвивати уміння діяти за інструкцією

- Стимулювати розвиток сенсорно-перцептивної сфери, особливо тактильно-кінестетичний чутливості

виховні:

- Викликати емоційно позитивний стан, задоволення від ігор і спільної діяльності з іншими дітьми
- Виховувати уважне ставлення до колективу при організації групової діяльності
- Виховувати слухове увагу і пам'ять
- Виховувати доброту, дбайливе ставлення до всього живого
- Удосконалювати навички позитивної комунікації
- «Відтворення» різноманітних [життєвих ситуацій](#), створення композицій на піску

Діти, які потребують гри з піском:

- Різні форми порушення поведінки;
- Складнощі у взаєминах з дорослими (*батьками, педагогами*) і однолітками;
- Психосоматичні захворювання;
- Мовні порушення
- Підвищена тривожність, страхи;
- Складнощі, пов'язані зі змінами в сімейній ситуації (*розлучення, поява молодшої дитини*)
- Неврози.

Методи і прийоми **пісочної терапії**, що використовуються в **роботі**:

- Дослідницька, [практична діяльність](#), що включає в себе **роботу** з роздатковим матеріалом (совочки, формочки, пензлики, елементи експериментування, спостереження);
- Ігрова діяльність (обігрування ситуацій (*«пісочна буря», «проливний дощ»*), інсценування, елементи театралізації);
- Словесні методи - бесіди, розповідь **педагога**, читання творів **літератури**

(вірші, казки, використання фольклорного жанру (*потішки, примовки*));

- Наочні методи (презентації, показ іграшок, розгляд картин та ілюстрацій, моделювання)

Форми проведення занять

- [Індивідуальна](#)

- Групова

- У парах

Види ігор на піску

- Навчальні ігри допомагають в оволодінні навичками читання, письма, рахунку, розвивають фонематичний слух, а також проводити корекцію звуковимови, розвиває тактильно-кінестетичний чутливість
- Пізнавальні ігри дають можливість дітям пізнати багатогранність навколишнього світу. Географічні ігри, фантастичні гри, гри для ознайомлення з навколишнім.
- Проектні гри відкривають потенційні можливості дитини, розвивають його творчість і фантазію. За допомогою цих ігор проводиться психологічна діагностика, корекція і розвиток дитини.
- **Психотерапевтичні ігри** допомагають зняти нервову напругу.

Устаткування «*пісочної терапії*»

Класична форма **пісочниці** являє собою дерев'яний ящик розміром 50 * 70 * 8 (50 * 70 - розмір поля, 8 - *глибина*). Вважається, що такий розмір **пісочниці** відповідає обсягу поля зорового сприйняття (*охоплення всього світу одним поглядом, що не переміщує очей*). Внутрішня частина ящика пофарбована в блакитний колір, що символізує небо і воду. Даний розмір **пісочниці** передбачає індивідуальну **роботу або роботу** з групою 3-4 людини.

Внутрішня поверхня (*дно і борти*) фарбуються в синій або блакитний колір. Таким чином, дно буде символізувати воду, а борта - небо

Чистий просіяний **пісок**, створює в пісочниці лінію горизонту.

Психолог передає по колу баночки з піском:

Психолог: «1-я баночка - сухий **пісок** 2-я баночка - сухий **пісок** (*відрізняється від 1-ої баночки кольором і структурою*) 3-тя баночка -

вологий **пісок**. Вам потрібно подивитися і помацати цей **пісок і сказати**, які відчуття, асоціації він у вас викликає?

Пісок різний за структурою, за кольором, за наявністю або відсутністю води **пісок** викликає абсолютно різні емоції, відчуття, почуття. Бажано мати різний **пісок**, з [якого клієнт може вибирати той](#), який краще відображає його емоційний стан. Залежно від того, який **пісок використовується**, мокрий або сухий; почуття які виникають при контакті з ним різні. Сухий **пісок - ніжний**, легкий, мінливий, сипучий, він нагадує про вічність, нескінченності буття. Змішаний з водою, **пісок** стає більш темним і починає набувати якості землі і йому можна надати форму. Мокрий **пісок** дозволяє "рухатися вглиб або підніматися вгору". У **пісочної терапії пісок "заземлює" стару**, негативну, "проблемну" енергію, тим самим даючи людині можливість відкрити в собі джерело нового життя. »

Набір ігрового матеріалу (лопатки, широкі пензлики, сита, воронки; різноманітні пластикові формочки різної величини і форми; мініатюрні іграшки для обігравання завдань в **пісочниці**; непридатний матеріал: [камінчики](#), черепашки, гілочки, палички, великі гудзики, одноразові соломки для коктейлю).

Колекція мініатюрних об'єктів

- тварини, що мешкають в усіх природних зонах
- птиці дикі і домашні, а також доісторичні ящери.
- комахи - метелики, жуки, павуки, мухи і коники.
- мешканці морів і океанів.
- фігурки, що зображують людей різних професій.
- будинки: житла різних народів.
- фігурки, що зображують всілякий транспорт

- дерева і рослини (можна використовувати справжні рослини).

Практична частина **семінару**

Психолог пропонує всім бажаючим взяти участь в іграх, які можна використовувати в **роботі з дітьми**. Вони служать своєрідною стимуляцією інтересу **педагогів** до організації ігрової діяльності з піском на групах.

Гра «*Придумай казку*»

Мета: розвиток активної мовленнєвої діяльності, творчої уяви і навичок позитивної комунікації.

Устаткування: кола-піктограми за кількістю учасників, **пісочний годинник**, **пісочний стіл**, будь-який підручний матеріал, який є в наявності, включаючи фігурки людей і казкових персонажів.

Хід гри: Психолог пропонує **педагогам** взяти з таці коло. Потім перевернути його і подивитися. У кого піктограма з посмішкою, той стає учасником гри. У кого інші емоції, той глядач. Психолог запрошує **педагогів підійти до пісочниці (6-7 чоловік)** і створити імпровізовану сцену на піску: галявинку, будиночок, озеро, ліс, квартиру, дитячий сад і т. Д. Для створення сюжету можна використовувати будь-який матеріал і іграшки. Час для **роботи 3-4 хвилини** (для контролю добре підійдуть **пісочний годинник**). Потім потрібно придумати і обіграти цей сюжет всім разом за ролями.

Питання для обговорення:

-Ваші почуття, відчуття при виконанні даного завдання?

-В **роботі** з дітьми якого віку можна використовувати цю гру? Чому?

пісочний телеграф

Мета:, навчати перекладу тактильних відчуттів в знаки.

Матеріал: **пісочниця з піском.**

Хід гри.

Педагоги шикуються в колону в потилицю один одному.

Ведучий гри, «*малює*» пальцем на спині останнього учасника геометричну фігуру - пряму лінію, кут, окружність, прямокутник, трикутник та ін. Той, хто отримав «*повідомлення*», повинен передати його наступному гравцеві точно таким же способом - намалювати фігуру пальцем на спині сусіда.

Останній одержувач повідомлення відтворює форму паличкою на піску. Після цього він стає в кінець колони, і гра повторюється.

Майстер-клас: Малювання піском.

Мета: навчити створювати **пісочні картини**.

Устаткування: розмальовки, чисті аркуші паперу, клей ПВА, прості олівці, пензлики, серветки, **пісок будь-який**, в тому числі і кольоровий (*який є в наявності*).

Хід роботи:

Психолог: Зараз, я пропоную вам створити малюнок з піску. Для виконання цієї **роботи є 2 варіанти**:

1-на чистому аркуші намалювати свою картину,

2-використовувати готові картинки, а потім їх домалювати.

Потім психолог пропонує підійти до столу і вибрати для себе матеріал. Після вибору всесадяться за столи, психолог пояснює правила виконання **роботи**.

Психолог: намалюйте свою картинку олівцем, або візьміть готовий зразок. Потім поетапно обведіть контур малюнка клеєм. Після цього посипаємо піском все місце, де є клей. І в кінці **роботи** струсіть акуратно залишки піску. Все, Ваша картина готова! Їх можна малювати з дітьми від 4-х до 7-ми років. Такі заняття, не тільки розвивають творчу уяву, дрібну моторику, але найголовніше приносять задоволення і зближують дорослого і дитини в плані позитивного емоційного спілкування один з одним.

Заключна частина (*рефлексія і зворотний зв'язок*)

Учасники **семінару розглядають роботи колег**, діляться своїми враженнями. Для цього відповідають на питання:

-Що вам дав **семінар-практикум**?

-сталосся Чи є у вас які-небудь зміни?

Психолог дякує всім за конструктивну і позитивне спілкування, пропонує висловити своє ставлення до заняття, використовуючи круги-піктограми.

Педагоги фіксують цей момент піктограмою або малюнком в **пісочниці** (*за бажанням*).

